

VRHOVNI PRIVREDNI SUD

Presuda br. SL-2437/69
od 10.II 1970.

Kad član posade broda pretrpi tjelesnu povredu uslijed neočekivano jakog udara dubinskog vala u bok broda, krivnja broдача se pretpostavlja dok se protivno ne dokaže

Tužitelj je tražio naknadu štete, navodeći da mu se dogodila nesreća na poslu dok je bio na dužnosti kormilara na jednom pomorskom brodu. Kad je radio na zavaravanju jednog skladišta, došlo je do neočekivano jakog udara dubinskih valova u brod, uslijed čega se brod toliko zaljuljao da je bio primoran (on, tužitelj) uhvatiti se desnom rukom za čelično uže koloturnika u pokretu, pa mu je uže povuklo ruku u zahvat koloturnika i užeta u kojem su zdrobljena dva prsta.

Tuženi je osporio tužbeni zahtjev, navodeći da do nesretnog slučaja nije došlo njegovom krivnjom.

Prvostepeni sud je uvažio tužbeni zahtjev.

Vrhovni privredni sud je odbio žalbu tuženoga i potvrdio prvostepenu presudu.

Iz obrazloženja:

Odgovornost tuženoga kao broдача regulirana je odredbama Zakona o posadi brodova Jugoslavenske trgovačke mornarice (Sl.list SFRJ, br.8/65). Članom 23, st.1. toga zakona predviđeno je da za štetu nastalu zbog tjelesne povrede ili smrti člana posade broda odgovara brodar ako je tjelesna povreda ili smrt nastala njegovom krivnjom ili krivnjom osobe za koje brodar odgovara. Prema st.2. istoga člana broдарова krivnja pretpostavlja se dok se protivno ne dokaže, ako je tjelesna povreda ili smrt nastala uslijed brodoloma, sudara, nasukanja, eksplozije, požara ili u vezi s kojim od tih događaja.

U prvostepenom postupku tuženi nije osporavao tužiteljevo tvrdjenje da je do valjanja broda, u takvoj mjeri kako je to tužitelj naveo, došlo uslijed prirodnih pojava - snažnih udara dubinskih valova, a tu činjenicu ne osporava ni u žalbi. Iz toga proizlazi da je u konkretnom slučaju do nesreće došlo zbog događaja koji se po gledištu Vrhovnog privrednog suda mogu poistovjetiti s

dogadjajima predviđenim odredbama navedenog zakona, dakle koji imaju za posljedicu brodarovu krivnju, koja se pretpostavlja sve dok se protivno ne dokaže. Prema tome, bez pravnog značaja je žalbeni razlog tuženoga da nije u pitanju propust o poduzimanju zaštitnih mjera. Iz istih razloga nije pravno relevantno ni dokazivanje tuženoga u žalbi da za taj brod na kojem se nesreća dogodila postoji svjedodžba o sigurnosti opreme kao dokaz o ispravnosti tehničkih instalacija.

G.B.

Bilješka. - Čini nam se da gornja presuda nije jasna. Slažemo se sa stajalištem suda da se valjanje broda prouzrokovano valovima (presuda upotrebljava nejasan pojam dubinski val), može u pogledu brodarove odgovornosti izjednačiti s ostalim slučajevima kod kojih brodar odgovara po načelu pretpostavljene krivnje (brodolom, sudar, nasukanje, eksplozija, požar ili koji drugi događaj koji je s navedenim događajima u vezi). Odgovarati po načelu pretpostavljene krivnje znači da se brodarova krivnja pretpostavlja dok on ne dokaže da za utuženu štetu nije kriv. Tužitelj dakle, u ovom slučaju član posade, mora dokazati kauzalnu vezu između tjelesne ozljede i jednog od navedenih događaja, i na temelju toga dokaza brodar će biti odgovoran sve dok ne dokaže da on nije kriv za nastalu povredu. Kada to uspije dokazati, oslobadja se odgovornosti. Na koji način će brodar uspjeti dokazati da za utuženu štetu nije kriv, pitanje je okolnosti konkretnog slučaja. Ipak se svi ti dokazi mogu svrstati u dvije glavne skupine i to: bilo da brodar dokaže razlog iz kojega je nastala šteta, pa iz toga razloga logički proizlazi da on nije kriv, bilo da dokaže da je ulagao dužnu pažnju u svrhu izbjegavanja štete. Elementi brodarove krivnje mogu postojati i kada je šteta prouzrokovana djelovanjem mora, ako sud dođe do uvjerenja da bi se šteta bila izbjegla da je brodar poduzeo zaštitne mjere. Prema tome propust poduzimanja tih mjera stvara brodarovu krivnju, pa i njegovu odgovornost.

U gornjoj presudi sud navodi da je do nesreće došlo zbog događaja "koji imaju za posljedicu krivnju brodara, koja se pretpostavlja sve dok se ne dokaže protivno." Nije nam jasno kako jedan događaj može imati za posljedicu krivnju neke osobe (u ovom slučaju brodara). Događaj može biti posljedica nečije krivnje. Sud je vrlo vjerojatno mislio reći da odnosni događaj ima za posljedicu brodarovu odgovornost. To bi, premda ne odgovara odredbama zakona, bilo logički dopustivo.

Međutim i bez obzira na to nije jasno da sud, nakon što je naveo da se krivnja pretpostavlja "sve dok se pro-

tivno ne dokaže" smatra da je "bez pravnog značaja žalbeni razlog tuženoga da nije u pitanju propust o poduzimanju zaštitnih mjera." Brodar se pojmovno može ekskulpirati ako dokaže da je uložio dužnu pažnju za primjenu propisanih mjera sigurnosti. Dakle dok sud načelno smatra da brodar ima pravo dokazati da nije za utuženu štetu kriv, dotle mu istovremeno priječi taj dokaz. Bilo bi logično da je sud dopustio brodaru dokaz i na temelju rezultata postupka ocijenio da li je propuštanje dužne pažnje za poduzimanje odgovarajućih sigurnosnih mjera pridonijelo tuženikovo povredi. Ne dopustiti brodaru da dokaže da je uložio dužnu pažnju u poduzimanju sigurnosnih mjera znači u stvari njegova činiti odgovornim za štetu koja iz navedenog uzroka bude prouzrokovana po načelu uzročnosti, dakle bez obzira na brodarovu krivnju pa i kada je u pitanju viša sila. Ovo stajalište sigurno ne proizlazi iz odredaba navedenog zakona.

B.J.

VRHOVNI PRIVREDNI SUD

Presuda br. SL-2905/71-3
od 6.X 1972.

Vijeće: Mihailo Djordjević, Novo Šćepanović, prof.dr
Vladislav Brajković, dr Jovan Slavnić, Radomir
Žugić

Povreda člana posade pomorskog broda - Ako je povreda nastala eksplozijom koja je prouzrokovana slabim stanjem broda, za koje je stanje brodar kriv, brodar odgovara za naknadu štete

Prema nespornom činjeničnom stanju tužitelj je bio zaposlen na m/č "Labud" koji je tuženi zakupio od vlasnika ugovorom od 15.VI 1967. na vrijeme od tri godine. Na dan 5.XII 1968. došlo je na tom brodu do eksplozije i požara kojom prilikom je tužitelj bio izbačen s broda u more, zadobio povrede i opekotine zbog kojih je duže vremena liječen, a poslije toga mu je rješenjem nadležnog Komunalnog zavoda za socijalno osiguranje priznato pravo na invalidsku mirovinu kao invalidu rada I kategorije.

Tražio je da sud obaveže tuženoga kao brodara da mu naknadi štetu zbog pretrpljene boli, straha, duševnih patnji i umanjene radne sposobnosti u ukupnom iznosu od 100.000 dinara, kao i razliku između invalidske mirovine i osobnog dohotka koji bi imao da je ostao na radnom mjestu